

П. В. Мельника, Н. Р. Нижник. — Ірпінь, 2000. — 304 с. 17. Ожегов С. И. Толковый словарь русского языка: 80 000 слов и фразеологических выражений / С. И. Ожегов, Н. Ю. Шведова. — Рос. АН. Ин-т рус. языка им. В. В. Виноградова. — 4-е изд., доп. — М.: Азбуковник, 1999. 18. Основы экономической безопасности (государство, регион, предприятие, личность) / под ред. Е. А. Олейникова. — М. — 1997. — 288 с. 19. Романенко Л. Ф. Ризики у банківській діяльності / Л. Ф. Романенко, А. В. Коротеєва // Фінанси України. — 2003. — №5. — С. 121–127. 20. Шлемко В. Т. Економічна безпека України : сутність і напрями забезпечення : моногр. / В. Т. Шлемко, І. Ф. Бінько. — К.: НІСД, 1997. — 144 с. 21. Ярочкин В. И. Секьюритология — наука о безопасности жизнедеятельности / Ярочкин В. И. — М.: Ось-89, 2000. — 400 с.

СУЩНОСТЬ ПОНЯТИЯ «БЕЗОПАСНОСТЬ» И ВЗАИМОСВЯЗАННЫХ С НЕЙ КАТЕГОРИЙ

Рассматриваются сущность и взаимосвязь между составными элементами системы безопасности.

THE ESSENCE OF THE NOTION OF «SECURITY» AND WITH IT RELATED CATEGORIES

The article discusses the nature and the relationship between the component elements of the security.

Стаття надійшла 10.03.10

УДК 65.014.1+65.012.42

І. П. Босак, О. І. Турко

Українська академія друкарства

ІНФОРМАЦІЯ — ОСНОВА РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Визначено суть поняття «інформація», розкрито роль інформації для розвитку підприємств.

Інформація, інформаційне забезпечення, підприємство

У ринкових умовах важливим аспектом діяльності кожного суб'єкта господарювання незалежно від форми власності та організаційно-правової форми є інформація, яка виступає основою розвитку підприємства. Дослідження впливу інформації на господарську діяльність набувають сучасного звучання у функціонуванні підприємств і національної економіки. Зростає залежність господарюючого суб'єкта від чинників зовнішнього середовища, ускладнюється його внутрішня система через багатогранність виробничого й управлінського процесів. Така складна система функціонування підприємства визначає високий ступінь його залежності від інформації, що стає провідним чинником виробництва. Саме від подання та якості інформації залежить розвиток підприємництва, і тому поставлена проблема щодо інформації як ресурсу надзвичайно актуальна.

Сьогодні спостерігається підвищення уваги науковців і практиків саме до економічної інформації, яка по-різному використовується в діяльності підприємств, і це ставить перед дослідниками суто нові завдання. Серед учених, у наукових працях яких приділяється значна увага питанням збору, опрацювання й аналізу економічної інформації та її використанню у функціонуванні підприємств, слід виокремити таких, як А. Балабанов, Ф. Беа, І. Бланк, Ф. Бутинець, А. Шастіко, В. Глушков, Н. Вінер, К. Ерроу, А. Борисенко, Г. Кірейцев, С. Салига, А. Ткаченко, Г. Азаренкова, Я. Мех та інші. Загалом, у теоретичних дослідженнях підкреслюється підвищена роль інформації в процесах глобального економічного розвитку, функціонуванні ринків і галузей, ефективності маркетингової політики підприємств та результативності управління.

Метою нашого дослідження є визначення суті поняття «інформація», розкриття її ролі в сучасному розвитку підприємств та аналіз впливу інформації на характер діяльності суб'єктів господарювання.

Інформація — безпосередній учасник будь-якої діяльності, що виступає невичерпним резервом підвищення продуктивності праці та зниження собівартості продукції, важелем пізнання природи та переходу на вищий рівень розвитку продуктивних сил для забезпечення добробуту. Це відомості, які мають змістовий характер, виступають результатом інтелектуальної діяльності людей, мають відповідну цінність для конкретного споживача через зниження невизначеності при прийнятті рішень. Саме усунення невизначеності і є найважливішим завданням інформації. Разом з тим, інформація дозволяє впорядковувати господарські процеси та узгоджувати їх з навколишнім середовищем і внутрішніми проблемами підприємства, визначає стратегію його діяльності й способи досягнення поставлених цілей.

Недостатня повнота інформації часто призводить до прийняття неправильних рішень, а надмірність її свідчить про нераціональне використання ресурсів і часто-густо залишає поза увагою саме релевантну інформацію [2].

Інформація завжди була інтегральною складовою людства, але суть і значення її для себе воно почало усвідомлювати лише в останні десятиліття, особливо з розвитком кібернетики і генетики. Вона є основою та рушійною силою всіх трансформаційних процесів суспільства, особливим продуктом діяльності останнього, результатом використання якого є збільшення його обсягу завдяки процесу конструкційного перетворення, що може бути визначений як інформація — знання — інформація.

Сьогодні інформація перестає бути філософською категорією і набуває рис загального поняття, що дає можливість розглядати її в різних аспектах, насамперед у соціально-економічному. Такий підхід може бути прийнятним, оскільки нинішнє підприємство вже не просто місце взаємодії чинників виробництва для створення продукції, але й складна соціально-економічна господарська система, яка функціонує в умовах жорсткого зовнішнього середовища та формує внутрішнє середовище з власною економікою. Саме з цієї точки зору

інформація набуває факторних ознак виробничих ресурсів, що має вартість та існує у вигляді продукту, бере участь в економічному обороті, має здатність до відтворення [1].

Роль інформації в економіці нині зростає надзвичайно високими темпами, а її значення як одного з основних ресурсів сучасної економіки безсумнівне. Вона все більше стає найважливішим об'єктом споживання, охоплює всі сфери діяльності.

Керівники вітчизняних підприємств повинні звертати увагу на важливу особливість розвитку сучасного суспільства — його перехід від індустріального до інформаційного типу. При цьому капітал і праця як економічна основа індустріального суспільства поступаються місцем за важливістю інформації. У результаті успіх діяльності підприємства в умовах ринку суттєво залежить від інформації, здатності генерувати, обробляти й ефективно її використовувати. Складність навколишнього середовища і невизначеності висуває підвищені вимоги до інформаційного насичення діяльності підприємства. Господарська діяльність у всіх сферах нерозривно пов'язана з отриманням і використанням різного роду інформації, важливість якої визначає той факт, що вона є первинною ланкою у функціональному ланцюзі: інформація — рішення — дія. Підприємство потребує інформації не тільки на етапі досягнення поставлених цілей, але й на етапі визначення мети.

Керівники підприємств використовують інформацію переважно для:

- створення можливості ефективного функціонування;
- зростання прибутку і розширення ринків;
- зниження ризику невизначеності;
- оцінки і контролю продуктивності й ефективності діяльності.

До того ж інформація відіграє важливу управлінську роль, є інструментом управлінської діяльності підприємства, зокрема дозволяє керівникові сформулювати відповідне уявлення про внутрішній стан підприємства й зовнішнє середовище, на підставі чого приймаються управлінські рішення. У виробничо-організаційному процесі інформація присутня на всіх етапах функціонування підприємства, охоплює найважливіші елементи його структури та визначає взаємодію цих елементів.

Значення інформації в розвитку підприємств характеризується в двох площинах:

- одержання відомостей для певної мети;
- зберігання даних і їх перетворення для використання в управлінні.

Саме інформація як цілеспрямовані знання, що використовуються для аналізу ситуації та прийняття управлінських рішень, виступає важливим елементом управлінської діяльності.

Суттєвим в управлінні підприємства є тісний зв'язок інформації із системами управління та управлінськими процесами, що може розглядатись як загалом, так і за окремими функціонально-управлінськими напрямками: прогнозування, планування, облік і аналіз.

У сучасних умовах актуальним є інформаційне дослідження, пов'язане зі збором, аналізом та переробкою інформації, необхідної для прийняття оптимальних управлінських рішень. Передача інформації про стан і діяльність підприємства на вищий рівень управління й взаємний обмін нею між усіма взаємопов'язаними підрозділами здійснюється з використанням новітніх інформаційних технологій. Основою ефективного управління підприємством є якісне інформаційне забезпечення підрозділів усіх рівнів. Крім того, важливими чинниками є наявність на підприємстві сучасної інформаційної системи управління, спроможної результативно керувати інформаційними потоками, забезпечуючи користувачів надійною, своєчасною, достовірною та якісною інформацією [3].

У ринковій економіці інформація — товар, який має особливу цінність для підприємництва. Вона є необхідною умовою й елементом господарської діяльності, що за своєю значимістю все більше прирівнюється до енергетичних і сировинних ресурсів і використовується для заміщення живої праці, сировини та енергії. Успіх підприємства значно залежить від досконалішою отриманої економічної інформації, основне призначення якої полягає в створенні загальних інформаційних, організаційних, нормативно-правових і фінансово-матеріальних умов для ефективного функціонування підприємства загалом.

Отже, інформація відіграє важливу роль у діяльності і розвитку підприємств, є джерелом для прийняття оптимальних управлінських рішень, одним із чинників, що забезпечують зниження витрат виробництва та підвищення ефективності роботи підприємства в цілому. Дослідження її як ресурсу підприємства є перспективним і необхідним з точки зору формування ефективної стратегії його розвитку.

1. Босак І. П. Інформаційне забезпечення управління підприємством: економічний аспект / І. П. Босак, Є. М. Палига // Регіональна економіка. — Львів: ІРДНАН України. — 2007. — № 4. — С. 193–196. 2. Мельник О. Г. Інформація як складова інноваційного розвитку / Мельник О. Г. // Актуальні проблеми економіки. — 2008. — № 10. — С. 136–141. 3. Яковенко С. І. Особливості інформаційного забезпечення та розвитку підприємств корпоративного типу в Україні / С. І. Яковенко // Актуальні проблеми економіки. — 2006. — № 10. — С. 226–239.

ИНФОРМАЦИЯ — ОСНОВА РАЗВИТИЯ ПРЕДПРИЯТИЯ

Определена сущность понятия «информация», раскрыта роль информации для развития предприятий.

INFORMATION — THE BASIS OF ENTERPRISE

The article defines the essence of the notion of «information», disclosed the role of information for enterprise development.

Стаття надійшла 23.03.10